

بررسی تأثیر مدیریت ریسک در اجرای پروژه‌های قطار شهری با رویکرد توسعه پایدار (مطالعه موردی: خط ۶ متروی تهران)

زهرا دولتشاهی^{۱*}، نگین جلالیانی^۲، شایان حجت پناه^۳، محمد معهود^۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت مهرالبرز، z.dolatschahi.971@mehralborz.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت مهرالبرز، n.jalaliani.971@mehralborz.ac.ir

۳- تدریس یار کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت مهرالبرز، shayan_hojatpanah@yahoo.com

۴- تدریس یار کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت مهرالبرز، mohammad_mahoud@yahoo.com

چکیده

در جوامع امروزی صنعت زیرسازی راه‌آهن با گذشت زمان روبه‌پیشرفت است و متروی شهری نیز جزئی از این زیرسازی‌ها محسوب می‌گردد که در احداث و اجرای یک پروژه قطار شهری، این پیشرفت صنعت مقتضی به‌کارگیری افراد و گروه‌های مختلفی است و همین موضوع منجر می‌شود که در چنین پروژه‌هایی ریسک‌های مختلفی وجود داشته باشد. ریسک جزء ذاتی تمام پروژه‌ها است و امکان حذف کامل آن وجود ندارد. اگرچه می‌توان برای کاهش تأثیر ریسک در دستیابی به اهداف پروژه، آن را به‌طور مؤثری مدیریت کرد؛ اما احتمال رخداد آن حداقل در یکی از ابعاد پروژه از قبیل محدوده، زمان، هزینه یا کیفیت وجود دارد. بنابراین شناسایی، تجزیه و تحلیل و اولویت‌بندی ریسک، می‌تواند نقش بسزایی در موفقیت پروژه داشته باشد. وجود ریسک و عدم قطعیت در پروژه موجب کاهش دقت در تخمین مناسب اهداف شده و از کارایی پروژه‌ها می‌کاهد. بنابراین، نیاز به شناخت و مدیریت ریسک در پروژه، کاملاً روشن است. از دیگر سو، حمل‌ونقل عمومی، موتور محرکی برای توسعه اقتصاد شهری عنوان می‌شود و می‌تواند حتی توسعه اقتصاد ملی را به دنبال داشته باشد. افزایش حمل‌ونقل عمومی می‌تواند بر کاهش مصرف سوخت، کاهش آلودگی آب‌وهوا، اشتغال‌زایی، کاهش هدررفت زمان، رفع ترافیک شهری و بهبود الگوهای کاربری زمین نیز کمک کند. اینکه بگوییم حمل‌ونقل با توسعه پایدار شهری ارتباط مستقیمی دارد خلاف امر نیست و موضوع توسعه سیستم‌های حمل‌ونقل عمومی همچون توسعه اقتصادی و اجتماعی از مهم‌ترین ضروریات هر جامعه به‌حساب می‌آید. یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر پایداری محیط زیست شهری و زیست پذیر شدن شهرها سیستم حمل‌ونقل شهری است که ضرورت دارد نسبت به توسعه این مهم و مدرن کردن وسایل حمل‌ونقل تلاش شود و بیش‌ازپیش فرهنگ‌سازی در خصوص توسعه حمل‌ونقل عمومی در دستور کار قرار بگیرد. فلذا در تحقیق پیشرو، ابتدا مدیریت ریسک‌های پروژه با رویکرد توسعه پایدار مرور شده است. سپس بررسی تحلیلی عدم قطعیت‌های مطرح در پروژه، شناسایی و تعریف منشأها و علل وقوع ریسک‌ها در پروژه، ساختار شکست ریسک پروژه، مصادیق معیارهای ریسک در پروژه، تحلیل کیفی ریسک‌ها صورت پذیرفته است و در نهایت ۱۰ ریسک برتر و تعیین زمان احتمالی وقوع ریسک، سازمان‌های ایجادکننده ریسک و همچنین سازمان‌های در معرض ریسک معرفی می‌گردند.

واژه‌های کلیدی: زیرسازی راه‌آهن، پروژه قطار شهری، توسعه پایدار، مدیریت ریسک، ساختار شکست ریسک پروژه، توسعه اقتصاد ملی.